

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/694/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7110220894
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7110220894.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudcov JUDr. Alexandra Husivargu a JUDr. Gizely Majerčák v právnej veci žalobcov: 1/ P. Š., bytom v O., X. P. Č.. XXX/XX, 2/ C. F., bytom v O., X. XX, obaja zastúpení advokátskou kanceláriou GRABAN, TORMA & PARTNERS s.r.o., so sídlom v Košiciach, Vodná 3, proti žalovaným : 1/ H. T., bytom v O., X. P. Č.. X, zastúpená JUDr. Alicou Verešovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 57, 2/ P. M., bytom v O., X. P. Č.. XX, zastúpená JUDr. Evou Lutterovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Lidické námestie 12, v konaní o 115.680,32 € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Košice I, č.k. 37C 90/2011-241 zo dňa 17.4.2014

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo vzťahu k žalovanej v 1. rade.

O d m i e t a odvolanie žalovanej v 2. rade.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Košice I (ďalej len súd prvého stupňa alebo len súd) medzitýmnym rozsudkom označeným v záhlaví rozhodol, že základ nároku žalobcov na náhradu zodpovedajúcu ich zákonnému podielu je daný.

Rozhodol tak o základe nároku v konaní o zaplatenie 115.680,32 € titulom zákonného podielu žalobcov z kúpnej ceny za predaj pozemku žalovanými v 1. a 2. rade na základe povinnosti (vyplývajúcej z rozhodnutia o vyporiadaní dedičstva), ktorá na nich prešla po ich právnom predchodcovi C. O..

Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že rozhodnutím Štátneho notárstva Košice-vidiek zo dňa 7.9.1972, č.k. D 491/1972 - 10 bolo vyporiadané dedičstvo po nebohom Y. O., zomrelom dňa 7.9.1972 (ďalej len poručiteľ), ktoré tvorila okrem iného aj parcela č. XXX/XX - roľa s výmerou 11390 m², zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. 86 v katastrálnom území obce O. A. M., a to v podiele 1/2. Na základe dohody dedičov, ktorými boli manželka poručiteľa Y. O., rodená O. a deti poručiteľa C. O., P. O. Y. P. F., rodená O., poľnohospodársku pôdu, ktorá zostala naďalej v družstevnom obhospodárení, prebral syn poručiteľa C. O., narodený X.X.XXXX bez náhrady so záväzkom, že ak sa v budúcnosti z tejto pôdy niečo vykúpi, vyvlastní alebo ináč speňaží, vyplatí ustupujúcim dedičom Y. O., rodenej O., P. O. a P. F., rodenej O. rovnakú časť z náhrady zodpovedajúcu ich zákonnému podielu do jedného mesiaca po prevzatí. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 2.11.1972. Po smrti C. O. sa jeho právnymi nástupkyňami titulom dedenia stali žalované v 1. a 2. rade. Po smrti P. O. sa jeho právnou nástupkyňou titulom dedenia stala žalobkyňa v 1. rade a právnym nástupcom P. F., rodenej O. sa stal titulom dedenia žalobca v 2. rade. Žalované v 1. a 2. rade previedli svoje spoluvlastnícke podiely k predmetnej nehnuteľnosti kúpnyimi zmluvami zo dňa 4.6.2010 a 4.12.2009 na tretiu osobu, pričom si nesplnili svoju povinnosť, ktorá na nich prešla z ich právneho predchodcu C. O. v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia o dedičstve

uhradiť žalobcom ako právnym nástupcom ustupujúcich dedičov ich zákonný podiel z náhrady za predaj pozemkov, t.j. zo získanej kúpnej ceny do jedného mesiaca od jej prevzatia.

Spornou v prejednávanej veci bola skutočnosť, či rozhodnutie Štátneho notárstva Košice-vidiek č.k. D 491/1972-10 zo dňa 7.9.1972 zaväzuje aj právnych nástupcov - dedičov pôvodných účastníkov dedičskej dohody. Pre posúdenie právnej otázky, či základ nároku žalobcov na náhradu zodpovedajúcu ich zákonnému podielu je daný, považoval súd za rozhodujúci obsah právoplatného rozhodnutia bývalého štátneho notárstva a cieľ ním sledovaný, t.j. spravodlivé vysporiadanie ustupujúcich dedičov s prihliadnutím na podmienky a okolnosti, za ktorých k tomuto vysporiadaniu došlo. Konštatoval, že z rozhodnutia bývalého štátneho notárstva je zrejmé, že prakticky jediným a rozhodujúcim aktívom po zomrelom poručiteľovi bola poľnohospodárska pôda, o ktorej je všeobecne známe, že je výrobným faktorom, ktorý sa nespotrebuje a pri riadnom užívaní ani neopotrebuje. Dôvodne preto možno predpokladať, že dedičia po poručiteľovi si uvedomovali jej jedinečnosť a hodnotu, a že len v dôsledku vtedajších právnych úprav ukladajúcich členovi družstva povinnosť združiť pozemky do spoločného družstevného hospodárenia a presadzujúcich nadobudanie pôdy v dôsledku dedenia len jedným z dedičov (§ 23 ods. 1 zák. č. 49/1959 o jednotných roľníckych družstvách a § 40 zák. č. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a o konaní pred štátnym notárstvom), rešpektovali také vysporiadanie dedičstva, pri ktorom sa výlučným vlastníkom všetkej pôdy stal len jeden z nich - právny predchodca žalovaných 1/ a 2/. Ustupujúci dedičia, spoliehajúci sa na právoplatné rozhodnutie orgánu štátu mohli nadobudnúť presvedčenie o spravodlivom vysporiadaní dedičstva. Rozdelenie náhrady za pôdu, ktorá pripadla do výlučného vlastníctva jednému z dedičov, v prípade jej scudzenia medzi ustupujúcich dedičov podľa výšky ich dedičských podielov predstavovalo vzhľadom na už uvedené okolnosti, za ktorých k tejto úprave vysporiadania došlo, spravodlivú alternatívu takému vysporiadaniu dedičstva (najmä z hľadiska hodnoty pôdy v čase jej scudzenia, ovplyvňujúcu dohodnutú náhradu), pri ktorom by predmet dedičstva pripadol do podielového spoluvlastníctva dedičov podľa výšky ich dedičských podielov. Vzhľadom na podmienku scudzenia pôdy v budúcnosti je zrejmé, že právo na náhradu nebolo obmedzené len na osoby ustupujúcich dedičov, ale sa malo týkať aj ich právnych nástupcov, a tomuto právu zodpovedajúca povinnosť poskytnúť náhradu sa netýkala len toho dediča, ktorému pripadla pôda do výlučného vlastníctva, ale aj tých jeho právnych nástupcov, ktorí sa stanú jej vlastníkami a prípadne im náhrada za pôdu v prípade jej scudzenia. Dôvera občanov v právo priznané právoplatným súdnym rozhodnutím patrí medzi základné istoty, na ktoré sa možno v demokratickom a právnom štáte spoliehať a keďže Slovenská republika je podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky takýmto štátom, nemôže byť takáto dôvera právnych nástupcov ustupujúcich dedičov v predmetnej veci sklamaná. Uzavrel, že rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva v prejednávanej veci, so zreteľom na jeho obsah, možno považovať za obdobu (analogiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajúc majetkové právo zaväzuje nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov, a ktorá im umožňuje domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými. I keď v rozhodnutí sa neuvádzala konkrétna výška náhrady ustupujúcim dedičom (a ani sa uvádzať nemohla, lebo vzhľadom na to, že sa mala odvíjať od skutočne poskytnutej náhrady za pôdu v čase jej scudzenia a nie od jej hodnoty ako predmetu dedičstva, sa mohla stať známou až v budúcnosti), bola určená takým spôsobom, ktorý pri splnení v ňom uvedenej podmienky umožňoval jej vyčíslenie bez akýchkoľvek pochybností (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26.11.2003, sp. zn. 5 Cdo 96/2000).

Právne súd posudzoval vec podľa ust. §§ 460, 579 ods. 1 Obč. zák., 23 ods. 1 zák. 49/1959 Zb. o jednotných roľníckych družstvách a podľa ust. § 40 zák. 95/1963 Zb. o štátnom notárstve a konaní pred štátnym notárstvom v znení platnom do 31.3.1982. Vzhľadom na skutočnosť, že žalované základ nároku neuznávali, so zreteľom na vyššie uvedené súd v zmysle ust. § 152 ods. 2 O.s.p. rozhodol medzitimným rozsudkom o základe nároku žalobcov tak, že tento je daný.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obe žalované.

Žalovaná v 1. rade uplatnila odvolacie dôvody v zmysle ust. § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p., t.j. súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V dôvodoch odvolania uviedla, že nie je taxatívne vymenovaná v rozhodnutí Štátneho notárstva Košice-vidiek zo dňa 7.9.1972 č.k. D 491/1972-10, a preto sa na ňu nemôžu vzťahovať žiadne povinnosti vyplývajúce z tohto rozhodnutia. Závazok z tohto rozhodnutia sa vzťahoval iba na C. O.Á.. Poukázala na dedičské rozhodnutia po poručiteľke Y. O., rodenej O. zo dňa 10.7.1996, ako aj po C. O. (dodatočné prejednanie dedičstva) zo dňa 28.1.1997 a Y. O. (dodatočné prejednanie dedičstva) zo dňa 18.1.2006, z ktorých je zrejmé,

ktoré nehnuteľnosti a na základe akých právnych titulov nadobudla. Súd pritom tieto listinné dôkazy nevyhodnotil, a preto dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Vytýkala súdu ďalej nedostatok konkrétneho označenia právneho titulu, na základe ktorého žalobcovia uplatňujú voči nej svoj nárok a ako preukazujú aj výšku uplatneného nároku. Namietala, že súd opomenul uviesť, z akého dôvodu berú žalobcovia voči žalovanej v 1. rade svoj návrh čiastočne späť a taktiež poukázala na to, že súd nevyhodnotil ako dôkaz ňou predloženú dohodu o urovnaní zo dňa 4.6.2010, uzavretú so spoločnosťou Cleaners, s.r.o. spolu s príjmovým pokladničným dokladom. Za podstatnú považovala aj preukázanie skutočnosti, či aj žalobcovia predali svoje podiely a za akú sumu a či nezískali vyššiu sumu z predaja ich časti pozemku ako žalovaná v 1. rade. Rozhodnutie Štátneho notárstva Košice-vidiek zo dňa 7.9.1972 podľa žalovanej v 1. rade nezakladá právny nárok žalobcov uplatňovaný v tomto konaní, pretože nárok na primeranú finančnú náhradu patrí iba ustupujúcim dedičom taxatívne vymenovaným v tejto dohode. Zo všetkých týchto dôvodov navrhla rozsudok zrušiť.

Žalovaná v 2. rade uplatnila odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., t.j. rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V dôvodoch odvolania uviedla, že žalované pri prejednaní dedičstva po ich otcovi Františkovi Kováčovi neprevzali žiaden záväzok vyplatenia náhrady žalobcom, resp. ich právnym predchodcom. O žiadnej takejto povinnosti neboli ani informované a z toho dôvodu na nich táto povinnosť prejsť nemohla. Pri dodatočnom prejednaní dedičstva po poručiťelovi C. O. dňa 28.1.1997 bolo prejednané dedičstvo k parcele č. 117/34 a na základe dohody dedičov prešla táto nehnuteľnosť do podielového spoluvlastníctva oboch žalovaných, a to rovnakým dielom. O tom, že žalované spolu s dedičstvom preberajú aj záväzok vyplatenia finančnej náhrady pre prípad scudzenia pozemkov, žalované ani netušili. Z toho dôvodu považujú za nespravodlivé, aby sa podieľali na výplate finančnej náhrady bez toho, aby vopred s takýmto niečím súhlasili. Ak by o tejto povinnosti vedeli, určite by inak pristupovali k nadobudnutiu dedičských podielov k tejto parcele, ako aj k jej predaju. Záväzok v zmysle rozhodnutia Štátneho notárstva Košice-vidiek zo dňa 7.9.1972 prevzal iba C. O.Á. a tento sa ich netýka. Právo na náhradu bolo obmedzené len na osoby ustupujúcich dedičov. So zreteľom na vyššie uvedené rozhodnutie o dedičstve zo dňa 7.9.1972 zakladá právo na finančnú náhradu jedine právnym predchodcom žalobcov, nie samotným žalobcom, a teda nie sú aktívne legitimovaní v tomto spore. Rovnako žalované záväzok na vyplatenie finančnej náhrady nikdy neprevzali, preto nie sú pasívne legitimované v tomto spore. Z týchto dôvodov navrhla rozsudok zrušiť.

Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Poukázali na to, že rozhodnutie súdu vychádza z platnej judikatúry vydanéj na rovnakom skutkovom základe, prakticky v rovnakej veci (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 26.11.2003 sp.zn. 5 Cdo 96/2000). Citovali rovnakú časť vyššie uvedeného rozsudku najvyššieho súdu, ako je táto uvedená v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa a s poukazom na právne závery vyslovené v tomto rozsudku konštatovali, že na základe dohody dedičov zo dňa 7.9.1972 prešlo právo na výplatu náhrady za dedičský podiel aj na právnych nástupcov ustupujúcich dedičov, ktorými sú v danom prípade žalobkyne a povinnosť na vyplatenie náhrady za scudzený dedičský podiel prešla na právnych nástupcov dediča, ktorému pripadla pôda, t.j. na žalované, z ktorého dôvodu je medzitýmny rozsudok súdu prvého stupňa vecne správny.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd skôr, než pristúpil k vecnému preskúmaniu napadnutého rozsudku, zaoberal sa otázkou včasnosti podaných odvolaní a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej v 2. rade nie je podané v zákonnej lehote.

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje (§ 201 prvá veta O.s.p.).

Odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 204 ods.1 O.s.p.).

Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané po uplynutí lehoty podľa ods.1 preto, že sa odvolateľ spravoval nesprávnym poučením súdu o lehote na podanie odvolania. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o lehote na podanie odvolania alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do 3 mesiacov od doručenia (§ 204 ods.2 O.s.p.).

Do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty (§ 57 ods.1 O.s.p.).

Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods.3 O.s.p.).

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že odvolanie proti rozhodnutiu sa podáva do 15 dní od jeho doručenia, pričom deň doručenia sa do tejto lehoty nezapočítava a lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty odovzdá podanie na súde alebo na poštovú prepravu.

V prejednávanej veci napadnutý rozsudok bol doručený právnej zástupkyňi žalovanej v 2. rade JUDr. Eve Lutterovej dňa 10.7.2014 do vlastných rúk, o čom svedčí doručka na č.l. 244 spisu. Lehota na podanie odvolania teda začala plynúť nasledujúcim dňom, t.j. 11.7.2014 a uplynula dňom 25.7.2014 (piatok).

V rozsudku boli účastníci poučení o možnosti podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia.

Pokiaľ žalovaná v 2. rade prostredníctvom právnej zástupkyne podala odvolanie na poštovú prepravu na pošte Košice 19 dňa 28.7.2014, čo vyplýva z pečiatky pošty na obálke, v ktorej bolo súdu doručené odvolanie proti rozsudku (č.l. 265 spisu), ide o neskoro podané odvolanie, pretože je podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.

Zároveň nejde o žiaden z prípadov podľa ust. § 204 ods. 1 druhej vety, ani § 204 ods. 2 O.s.p., pretože žalovaná v 2. rade bola správne poučená súdom prvého stupňa o lehote na podanie odvolania a taktiež nepožiadala o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa ust. § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odvolanie žalovanej v 2. rade odmietol ako podané oneskorene.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalovanej v 1. rade ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 205 ods. 2 písm. d/, f/ O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolaniu žalovanej v 1. rade nie je možné vyhovieť.

Rozsudok je vo vzťahu k žalovanej v 1. rade vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 19.5.2015 o 13.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 12.5.2015 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 156 ods. 1, 3 O.s.p.

Žalovaná v 1. rade v odvolaní namieta odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p., t.j. súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolací dôvod podľa ust. § 205 ods. 2 písm. d/ O.s.p. je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 132 O.s.p., a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo.

Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvého stupňa založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov účastníkov alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti,

pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 133 až 135 O.s.p..

K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p. odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody nie sú naplnené.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p., z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, preto odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Správne a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Súd prvého stupňa zo zisteného skutkového stavu dospel k záveru, že dedičská dohoda, obsiahnutá v rozhodnutí Štátneho notárstva Košice-vidiek zo dňa 7.9.1972, č.k. D 491/1972-10, z ktorej vyplývajú práva a povinnosti pre účastníkov tejto dohody, t.j. pre dedičov poručiteľa Y. O., zaväzovala nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov, teda súčasných účastníkov konania. Súd teda mal za to, že žalobcom patrí v rozsahu ich zákonných dedičských podielov právo na výplatu časti kúpnej ceny, ktorú za predaj zdedenej nehnuteľnosti, parcely č. 117/34, pôvodne zapísanej v pozemnoknižnej vložke XX, kat. úz. O. A. M., v súčasnosti zapísanej na LV XXXX kat. úz. O., získali žalovaní v 1. a 2. rade. Žalobcovia v 1. a 2. rade ako právni nástupcovia po P. O. a P. F. majú právo na úhradu kúpnej ceny v rozsahu ich zákonných dedičských podielov voči žalovaným v 1. a 2. rade, ktoré sú dedičkami po C. O. ako preberateľovi vyššie uvedenej parcely v zmysle dedičskej dohody zo dňa 7.9.1972 so záväzkom, že ak tento v budúcnosti pozemok scudzí, vyplatí ustupujúcim dedičom rovnakú čiastku z náhrady zodpovedajúcu ich zákonnému podielu do jedného mesiaca po jej prevzatí. Takto nepochybne mal preukázanú tak aktívnu legitimáciu žalobcov ako aj pasívnu legitimáciu žalovaných a pri svojom rozhodovaní vychádzal z doposiaľ stále aktuálneho rozhodnutia Najvyššieho súdu SR - rozsudku sp.zn. 5 Cdo 96/2000 z 26.11.2003 v skutkovo takmer totožnej veci.

S vyššie uvedeným záverom o prechode práv a povinností z dedičskej dohody na súčasných účastníkov konania ako právnych nástupcov pôvodných dedičov sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a nemá dôvod odkloniť sa od ustálenej súdnej praxe v tejto otázke.

Z právnej vety vyššie citovaného rozsudku, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 5/2005 pod č. 45 vyplýva, že rozhodnutie o vysporiadaní dedičstva, podľa ktorého sa preberateľom dedičstva - poľnohospodárskych pozemkov stáva jeden z dedičov s tým, že v prípade scudzenia pozemkov za náhradu sa táto rozdelí v rovnakom pomere medzi všetkých dedičov, možno považovať za obdobu (analogiu) zmluvy (dohody), ktorá zakladajúc majetkové právo zaväzuje nielen jej účastníkov, ale aj ich právnych nástupcov a ktorá im umožňuje domáhať sa práv, resp. nárokov ňou založených, ak sa stanú splatnými.

Aplikujúc vyššie uvedené rozhodnutie aj na prejednávajúcu vec súd prvého stupňa dospel k správne záveru, že žalobcom vzniklo v rozsahu dedičských podielov právo na úhradu kúpnej ceny získanej žalovanými za prevod pozemku, a to titulom prechodu tohto záväzku z C. O. na žalované ako jeho právne nástupkyne. Vzhľadom na podmienku scudzenia pôdy v budúcnosti uvedenú v dohode o dedičstve je zrejmé, že právo na náhradu nebolo obmedzené len na osoby ustupujúcich dedičov, ale sa malo týkať aj ich právnych nástupcov a tomuto právu zodpovedajúca povinnosť poskytnúť náhradu sa netýkala len toho dediča, ktorému pripadla pôda do výlučného vlastníctva, ale aj tých jeho právnych nástupcov, ktorí sa stanú jej vlastníckmi a prípadne im náhrada za pôdu v prípade jej scudzenia.

Vykonaným dokazovaním v prejednávanej veci nepochybne bolo preukázané, že právny predchodca žalovaných C. O. (syn poručiteľa) ako jeden z dedičov po nebohom Y. O. ako vlastníkovi (aj) parcely č. XXX/XX, roľa s výmerou 11390 m², zapísanej v pozemnoknižnej vložke XX, kat. úz. obce O. A. M., v podiele 1/2, uzavrel dohodu s ostatnými dedičmi po poručiteľovi Y. O., a to s Y. O., rodenou O. (manželka poručiteľa), P. O. (syn poručiteľa) a P. F., rodenou O. (dcéra poručiteľa), v zmysle ktorej prebral (aj) vyššie uvedenú poľnohospodársku pôdu v družstevnom obhospodarovaní so záväzkom, že ak sa v budúcnosti z tejto pôdy niečo vykúpi, vyvlastní alebo ináč speňaží, vyplatí ustupujúcim dedičom Y. O., rodenej O.Q., P. O. a P. F., rodenej O. rovnakú čiastku z náhrady zodpovedajúcu ich zákonnému podielu do jedného mesiaca po jej prevzatí.

Vyššie uvedený záväzok je záväzkom z dedičskej dohody, ktorý bol viazaný na odkladaciu podmienku (scudzenie prevzatej pôdy v budúcnosti).

Práva a povinnosti majetkovej povahy (o aké ide aj v prejednávanej veci) zásadne smrťou fyzickej osoby nezanikajú, ale prechádzajú na právnych nástupcov (§ 579 Obč. zák.), okrem výnimiek ustanovených zákonom. Smrťou dlžníka zaniká iba taká povinnosť, ktorej obsahom bolo plnenie, ktoré mal osobne vykonať a smrťou veriteľa zanikne právo, iba ak bolo plnenie obmedzené na jeho osobu; zanikne aj právo na bolestné a náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia (§ 579 ods. 2 Obč. zák.).

Smrť spôsobuje zánik záväzku iba vtedy, ak bol záväzok čo do svojho trvania viazaný výhradne na osobu dlžníka alebo veriteľa.

V zmysle ustálenej súdnej judikatúry v prejednávanej veci nejde o záväzok, ktorý zaniká smrťou povinného, či oprávnených, a teda správny je záver súdu prvého stupňa, že dohoda dedičov, obsiahnutá v rozhodnutí Štátneho notárstva Košice-vidiek č.k. D 491/1972-10 zo dňa 7.9.1972 zaväzuje aj právnych nástupcov jej účastníkov.

Povinnosť C. O., vyplývajúca z citovanej dohody, teda prechádza na jeho dedičov a rovnako právo tomu zodpovedajúce prechádza na dedičov pôvodne oprávnených osôb, ako sú uvedené v citovanom rozhodnutí.

Právnymi nástupkyňami po nebohom C. O. sú žalované v 1. a 2. rade, ktoré nadobudli jeho spoluvlastnícky podiel 1/2 k parcele 117/34 v rovnakom pomere (1/2 k dedičstvu, t.j. po 1/4 k celku), na základe osvedčenia o dedičstve sp.zn. 28D 1291/96, vydaného notárom JUDr. Jozefom Pavlíkom dňa 28.1.1997, právoplatným dňa 13.2.1997 a takto nadobudnutý podiel kúpnyimi zmluvami zo 4.6.2010 a 4.12.2009 odpredali tretej osobe, čo vyplynulo z ich výpovedí, ako aj z kúpnej zmluvy zo dňa 4.12.2009, uzavretej medzi žalovanou v 2. rade a spoločnosťou Cleaners, s.r.o. a dohody o urovnaní, uzavretej medzi žalovanou v 1. rade a spoločnosťou Cleaners, s.r.o., ktorá odkazuje na kúpnu zmluvu zo dňa 4.6.2010 (č.l. 219 spisu). Týmto momentom vznikla žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť, ktorá na nich prešla (priamo zo zákona) smrťou ich právneho predchodcu C. O. do jedného mesiaca od prevzatia kúpnej ceny vyplatíť právnym nástupcom ustupujúcich dedičov náhradu zodpovedajúcu ich zákonnému podielu.

Žalobcovia sú právnymi nástupcami ustupujúcich dedičov P. O. (žalobkyňa v 1. rade) a P. F. (žalobca v 2. rade), čo vyplýva z osvedčenia o dedičstve po nebohom P. O. sp.zn. 28D 911/98 zo dňa 26.4.1999 (č.l. 130 spisu) a z osvedčenia o dedičstve po nebohej P. F. sp.zn. 13D 397/2006 zo dňa 21.3.2007 (č.l. 133 spisu), prešli teda na nich práva z dedičskej dohody na výplatu ich zákonného podielu z kúpnej ceny scudzenej parcely, preto je daná ich aktívna vecná legitímácia na podanie tejto žaloby.

Z vyššie uvedených dôvodov je medzitimny rozsudok súdu o základe nároku v preskúmvanej časti, t.j. vo vzťahu k žalovanej v 1. rade, vecne správny.

Vecnú správnosť medzitimneho rozsudku vo vzťahu k žalovanej v 2. rade nebolo možno odvolacím súdom preskúmať, keďže v tejto časti rozsudok nadobudol právoplatnosť v dôsledku odvolania podaného žalovanou v 2. rade po zákonom stanovenej lehote.

Vzhľadom na skutočnosť, že k prechodu povinnosti z dedičskej dohody na žalovanú v 1. rade došlo smrťou jej právneho predchodcu C.Š. O. priamo zo zákona, sú ďalšie jej odvolacie námietky, ktorými

popiera existenciu povinnosti vyplatiť žalobcom náhradu zodpovedajúcu ich dedičským podielom, bez právneho významu.

Právnym titulom, na základe ktorého žalobcovia uplatňujú voči žalovanej v 1. rade svoj nárok je rozhodnutie Štátneho notárstva Košice-vidiek č.k. D 491/1972-10 zo 7.9.1972 v spojení s osvedčeniami o dedičstve sp.zn. 28D 1291/96 zo dňa 28.1.1997 (č.l. 253 spisu), ktoré osvedčenie bolo vydané v dedičskej veci po C. O. a v zmysle ktorého dedičkami parcely 117/34 sa stali v rovnakom podiele žalované v 1. a 2. rade, ďalej sp.zn. 28D 911/98 zo dňa 26.4.1999 na č.l. 130, v zmysle ktorého dedičkou po nebohom P. O. je žalobkyňa v 1. rade a sp.zn. 13D 397/2006 zo dňa 21.3.2007 na č.l. 133 spisu, v zmysle ktorého dedičom (aj časti parcely 117/34 v kat. úz. O.) po P. F. je žalobca v 2. rade, ako aj v spojení s kúpnu zmluvou, uzavretou medzi žalovanou v 1. rade a spoločnosťou Cleaners, s.r.o., Košice dňa 4.6.2010.

Pokiaľ žalovaná v 1. rade v odvolaní namieťa, že súd prvého stupňa opomenul uviesť, z akého dôvodu žalobcovia čiastočne zobrali žalobu späť, odvolací súd uvádza, že súd prvého stupňa rozhodoval len o základe nároku, nie však o jeho výške, z tohto dôvodu nerozhodoval o späťvzati žaloby v časti istiny, a preto dôvod späťvzatia je právne irelevantný pre rozhodnutie o základe nároku.

Dohoda o urovaní medzi žalovanou v 1. rade a kupujúcim Cleaners, s.r.o. zo dňa 4.6.2010 bude významná pri rozhodovaní o výške nároku, preto v tomto štádiu konania, pokiaľ súd sa nezaoberal jej hodnotením ako dôkazu, nemožno súdu vyčítať nesprávny postup.

Ostatné odvolacie námietky sa týkajú výšky žalobcami požadovanej náhrady, o ktorej súd nerozhodoval, preto v tomto štádiu konania sa nimi odvolací súd nemohol zaoberať (nemohol preskúmať niečo, o čom nebolo rozhodnuté).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd medzitýmny rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo vzťahu k žalovanej v 1. rade ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil.

V ďalšom konaní bude súd rozhodovať už len o výške nároku vo vzťahu k obom žalovaným.

O trovách tohto odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v konečnom rozhodnutí.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach jednohlasne (§ 3 ods. 9 zák. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.